

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

AÑO XXXIII (27).

Štev. (No.) 23

BUENOS AIRES

6. junija 1974

Kakor jagode rožnega venca v nehnih molitvi za drage rajne, tako se leto za letom vrste naše žalne proslave, posvečene spominu tistih, ki so v obdobju druge svetovne vojne in komunistične revolucije ter neposredno po njej žrtvovali svoja življenja za slobodo naroda, ter za pravo narodno in krščansko omiku. Vsak junij nam govori o njihovi žrtvi ter od nas zahteva spomina, hvaležnosti, molitve in obnovno priznanje, da bomo živel po načelih, za katere so se oni darovali na oljtar domovine.

V tem duhu se je razvijala tudi letošnja spominska proslava ter razna dejanja, ki so bila pripravljena v njenem sklopu. Ta duh je prevladoval v nedeljo, 2. junija, ki smo jo Slovenci v Argentini posvetili junijskim žrtvam.

Radijska oddaja: govor P. Fajdiga

Slovenska radijska oddaja, ki se redno vsako nedeljo prenaša po valovih Radio Antártida v Buenos Airesu, pod okriljem Zedinjene Slovenije, je bila ta dan posvečena prazniku junakov. Tako smo poslušali junaške domobranske pesmi. Posebej pa je bila predvajana tudi slovenska beseda. Junakom v spomin je bil posvečen govor, ki ga je pripravil Pavel Fajdiga, v katerem je izrazil sledeče:

Znova in znova se v spominu vračamo v tiste dni, ko se je maja 1945 okoli Slovenije, v srcu Evrope, končala druga svetovna vojna. Milijonom Evropejcem je s hitrimi koraki prihajala nasproti Svoboda.

Tudi slovenski narod je s hrepenjem čakal nanjo, potem ko jo je na svojih tleh že dobojeval, še na tisto od zunanj, z Zahoda — a je ni bilo. Ustavila se je ob slovenski meji. Pred 29 leti je komunizem v Sloveniji zaprl vrata Svobodi.

Upor in odpor Slovenske narodne vojske, slovenskega domobranstva, rdečemu zлу na slovenski zemlji je bil tik pred majem 1945 zmagoval. Zgrabili smo za orožje in uporabili sredstva, ki so nam bila tisti trenutek na razpolago. Za življenje je namreč šlo, za krščansko omiku slovenskega naroda. Slovenski junaki so vstali kakor v čarobni pravljici, tisoči in tisoči junakov, ki jih nobena sila ni mogla streti. Nacistična in fasistična taborišča so se jih polnila, mučenja rdečih rabljev iz gozdom so jim krivenila telesa, z množičnimi pokoli so jih hoteli streti. Komunistični partizan je že med vojno poskušal Slovenijo spremeniti v otočje Gulag.

Pa se mu ni posrečilo drugače, kakor z zunanjim pomočjo in zvijačo po vojni. Rdeča armada mu je moralna osvoboditi Beograd, sovjetski tanki so mu morali odpreti pot na zahod, v Slo-

PRAZNIK NAŠIH JUNAKOV

SVEČANA SPOMINSKA PROSLAVA V BUENOS AIRESU

Nekak uvod v letošnjo spominsko svečanost je bila na predvečer v slovenski cerkvi Marije Pomagaj sv. maša zadušnica za vrhovnega domobranskega kurata dr. Ignacija Lenčka, ki se je darovala po naročilu obeh borčevskih organizacij. Sv. maše se je udeležilo lepo število borcev in ostalih rojakov ter tudi mnogo mladine. Daroval jo je msgr. Anton Orehar. Darove za darovanje sta nesla na oltar starešini obeh organizacij borcev Ivan Korošec in Valentijn Urbančič.

je vodil skupno prošnjo, kateri so se glasno pridružili vsi zbrani Slovenci.

SV. MAŠA V SPOMINSKI CERKVI

Sledila je koncelebrirana sv. maša za vse naše žrtve vojne in revolucije. Darovala se je v spominski cerkvi. Zidani jih v spomin, kjer spominska stevana obuja spomin nanje in vedno opominja, naj molimo za njihove duše. „Moli za pokojne!“ je zadnji klic napisan na spominski plošči.

Temu klicu so se odzvali rojaci, ki so napolnili cerkev tako, da so trumoma morali stati še na dvorišču in v zavjetu zadnje stavbe. Sodarovali so sv. mašo naši dušni pastirji msgr. Anton Orehar in gg. Jurij Rode, Gregor Matli, Matija Borštnar, Matija Lamovšek, Andrej Prebil CM in Jože Škrbec. Med mašo je pel pevski zbor Gallus, pod vodstvom dr. Julija Savellija.

V mašnem nagovoru je msgr. Anton Orehar opozarjal na smisel teh naših proslav. Pozival je k vztrajnosti v

idealih, ki so vodili naše žrtve v njihovem boju. Pozival k zvestobi narodnim in verskim idealom. Zlasti pa je poudarjal tudi potrebo nadnaravnega temelja našemu življenju Globok duhovno življenje, ki nas bo varovalo svetnih in verskih zmot, ki ogrožajo tudi našo narodno skupnost v svobodnem svetu. V globokem duhovnem življenju in v zvestobi narodnim izročilom bodo naša proslave iz leta v leto imete pravni smisel in vrednost.

Rojaki so tudi trumoma ob mogočem petju, pristopili k angelski mizi.

SLAVNOST V DVORANI

Tako po končani maši so se rojaki zbrali v dvorani slovenske hiše, katero so napolnili do zadnjega kotička. Najprej je množico Slovencev nagonjil predsednik Zedinjene Slovenije Božo Stariba, ki je omenil, da bi na tej prireditvi govoril pisatelji Karel Mauerer, pa mu je nenadna bolezna prepričila pot. Zdravje se mu je že zboljšalo in v mislih se nahaja med nami.

Slavnostni govor: R. Smersu

Za tem je povzel besedo Rudolf Smersu, ki je kot slavnostni govornik tega dne spregovoril sledče:

Spoštovane rojakinje, dragi rojaki, dragi borce, draga mladina.

Leto za letom se zbiramo k mašam zadušnicam in spominskim proslavam za žrtve zadnje vojne in komunističnih buenosaireških cerkvah in dvorahnah, sedaj pa se zbiramo v svoji slovenski spominski cerkvi in v tej svoji dvorani.

Spomin

Zbiramo se, da počastimo spomin tistih naših dragih mož in fantov, pa tudi žena in deklet in celo otrok, ki jih je bila v pretekli vojni in revoluciji nasilno pretrgana nit življenja.

Pri tem se s posebno hvaležnostjo spominjam borcev, ki so prostovoljno stopili na okope, da branijo proti komunistom naše svetinje — vero, svobo, človeško dostenjanstvo —, pa so v tem boju padli ali bili celo že po končani vojni izdani v smrt in zverinsko pobiti.

čim bolj se dogodki oddaljujejo v preteklost, tem svetlejši je mučeniški žar slovenskih borcev — vaški stražarjev, domobrancev, četnikov in vseh, ki so z orožjem ali drugače branili domovino.

Naš protikomunistični boj je bil veličastna drama samoobrambe, toda ne drama na gledališkem odru, ampak v resničnem narodnem življenju. Ta boj je pokazal, kako nastopa zaveden narod, kadar mu gre za življenje in kadar so v nevarnosti stvari, ki so mu svete. Ta boj pa je tudi prepricljivo dokazal, da smo Slovenci zrel narod, zmožen največjih dejani. Tista pravljica, da sta v nas suženjska narava in hlačevski duh, je splahnela za vedno.

Teh junakov in tudi vseh drugih modolžnih žrtv se torej danes tukti spominjam. Toda ne spominjam se s solzami in jokom, ampak s ponosom in hvaležnostjo.

Slovenski protikomunistični boj in v tem boju prelita kri sta naš predpravoc zaklad, iz katerega bo slovenski narod še v daljnji prihodnosti zajemal moč in oporo za svoje narodno življenje.

Pravkar smo položili venec na spomenik junakov in tamkaj pomolili za večni pokoj njihovih duš, nato pa smo bili v svoji slovenski cerkvi, ki je posvečena — kakor je bilo leta 1971 v oklicu za zidavo cerkev zapisano — spominu „našim žrtvam revolucije in druge svetovne vojne, ki so za nas žrtvovali vse, kar so imeli na svetu. Večine

kaj tistega duha, ki so ga imeli naši borci?

Ali nismo smešni v svojem hlastanju po gmotnih dobrinah, v svojih osebnih ambicijah, v svojem pomanjkanju medsebojne ljubezni, ki se kaže v obrekovanju, sumničenju in osebnem napadanju? Če že ne ljubezen, vsaj strpnost naj bi vladala med nami. Velika napaka je tudi odklanjanje vsake avtoritete, ki bi nas vezala v resnično, trdno skupnost.

Ne pozabimo, da smo vsi iz preteklosti da imamo vsi nečet preteklosti na sebi. Tudi naši otroci, naša mladina, saj je kri naše krvi. Čeprav je rojena na tujem, pa je vendar naš rod, slovenski rod. Zato ne bodimo majhni! Naj bo v nas tisti ponos, ki smo ga imeli, ko smo se upirali rdeči „svobodi“, ponos, ki so ga imeli tisti, ki so raje umrli, kakor da bi upognili koleeno pred rdečo zvezdo.

Bodimo načelni in večplajmo večna in nezmotna načela tudi v duše svoje mladine. Bodimo načelniki v vsem! Kar je bilo včasih slabo, je slabo tudi danes in tudi tukaj, daleč od domovine. Kar smo odklanjali pred 30 leti, moramo odklanjati tudi danes.

Bodimo načelniki, ko rešujemo svoje dnevne probleme: verske, narodne, politične, organizacijske, družinske, probleme vzgoje in šolanja otrok, tudi probleme odnosov do komunizma, zaradi katerga smo zapustili domovino, pa ga sedaj vseposod srečujemo v najrazličnejših oblikah. Predočimo si v mislih, kako bi naši mrtvi borce in kako bi tudi mi sami pred toliko leti reševali in rešili te razne probleme. Tudi npr. vprašanje obiskov domovine.

Bodimo načelniki vedno in povsod, pa bomo našli rešitve, ki so v skladu z

Na delo

Poslanstvo, ki ga nosimo v svoji duši, pa zahteva temeljitega in vztrajnega dela. Kako pa naj vršimo poslanstvo, ki nam je naloženo? Najprej, da ohranimo v sebi vero v tiste vredne, zaradi katerga smo zapustili domovino, da ohranimo prepričanje v pravilnost poti, na kateri smo pred 30 leti stopili, pa da to vero in prepričanje posredujemo tistim, ki jih razjedajo dvomi in morda omahujejo zaradi grenkobe življenja, dalje pa je naše veliko poslanstvo v tem, da svojo vero in prepričanje posredujemo zlasti mladini, ki ni na lastni koži občutila tistega, kar smo doživeli in občutili mi, ki smo dan za dnem poslušali grozne novice o mučenjih in umorih sorodnikov, prijateljev, znancev, duhovnikov, glavnih delavcev, o umorih žena, deklet, ki smo zvedeli za kraške jame, polne trupel tistih, ki so odklanjali komunizem in ki smo videli še mnoge druge grozote. Dolžni smo mladini prikazati resnico, da ne pade v rdeče mreže, ki so razpete vseposod, tudi v tej deželi, in v katere hočejo uloviti tudi našo mladino.

Naše poslanstvo pa je širše: dolžni smo vsak po svjji sposobnosti in po svojih močeh informirati svet o preteklih dogodkih in sedanjem stanju v domovini. Tukajšnjim domačinom, ki so nas gostoljubno sprejeli, pa smo dolžni odpirati oči in pokazati nevarnosti, ki jih sami zaradi svoje neizkušenosti ne vidijo. To smo dolžni že iz ljubezni do bližnjega pa tudi iz hvaležnosti.

To prvo junijsko nedeljo, ko se vsako leto spominjam junakov in mučencev, imenujemo naš narodnih vernih duš dan. Na vrnjeni duš dan romajo ljudje na pokopališče, da prižgejo svečke na grobovih svojih dragih in pomembnih za rdečo nevarnost, brezbrinosti, ki jo opazujemo vseposod.

Vprašajmo se danes, ali smo pripravljeni vršiti poslanstvo, ki ga je nam določil Bog in ki so ga nam zapustili in zaupali naši mrtvi borce. In tudi se vprašajmo, ali je v nas še toliko moralne sile in idealizma, kot ga je bilo v naših borcev in tudi v nas samih domov in organizacij.

Ali se vam ne zdi, dragi rojaki, da so ti spominski dnevi primerni, da si prav vsi brez izjeme na kratko izpravimo svojo vest. Ali smo še to, kar smo bili? Ali jih ni med nami vedno več, ki si zeče pozabljenja vsega tega, kar se je zgodilo in kar so včasih sami zagovarjali? Ali nas ni vse preveč zanimali duh materializma, uživanjaželjnosti in komoditet? Ali je v nas ostalo še

PROSLAVA V SLOVENSKI HIŠI

Osrednja slavnost, označena kot Praznik Junakov 1974, pa se je odvila v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Organizirala jo je naša osrednja organizacija Zedinjene Slovenije. Nanj je bila povabljena vsa slovenska družina, ter so se jo rojaki iz Velikega Buenos Airesa, pa tudi zastopniki drugih slovenskih naselbin v Argentini, udeležili v res izrednem številu. Začetek je bil napovedan za ob štirih popoldne, pa so se že precej pred to uro številne slovenske skupine pričele zbirati v prostorih Slovenske hiše. Tako se je polnila cerkev, zlasti pa dvorišče, kjer se je skupaj zbrala velika množica, ki je v svečani zbrasti siedila posameznim delom spominske proslave.

SVEČANOST PRED SPOMENIKOM

Malo po napovedani urji je kulturni referent Zedinjene Slovenije, arh. Jure Vombergar, ki je vodil celoten potek proslave, pozval zbrane k pozornosti. V tistem trenutku so v sprevodu pristopili k spomeniku predstavniki organizirane slovenske skupnosti v Argentini. Na čelu sta korakala predsednika obeh organizacij slovenskih pro-

NOVO JUGOSLOVANSKO DRŽAVNO KOLEKTIVNO PREDSEDSTVO

5 NE-SRBOV NASPROTI 3 SRBOM IN 1 ČRNOGORCU

Po novi jugoslovanski ustavi, ki je bila sprejeta letosnjega februarja, kolektivno vodstvo države šteje devet članov, predstavnikov šestih republik in dveh pokrajin ter šefa jugoslovenske KP. Po ustavi bi moral osem članov kolektivnega predsedstva države biti izvoljenih „s tajum glasovanjem“ na „skupnih zasedanjih republiških parlamentov“, dejansko pa je vseh osem članov izbrala partija sama in jih imenovala za kolektivno predsedstvo. „Tajno glasovanje“ je bilo zato samo formalnost, ker ni poslanca v republiških parlamentih, ki bi si drznil predlagati drugega kandidata.

Na zasedanju 10. kongresa jugoslovenske KP, ki se je končalo minuli četrtek, 30. maja t. l. v Beogradu, je bil „enoglasno“ izvoljen za dosmrtnega predsednika partije diktator Tito. Kot tak je tudi avtomatično (po členu 321 nove ustawe „ex-officio“) član kolektivnega predsedstva komunistične Jugoslavije. Toda on je bil tudi že v jugoslovenskem federalnem parlamentu „enoglasno“ izvoljen za dosmrtnega predsednika države. Istočasno je tudi dosmrtni vrhovni poveljnik jugoslovenskih oboroženih sil.

Tako je sedaj novo kolektivno predstvo komunistične Jugoslavije sestavljen tako:

1. Josip Broz Tito, 82, Hrvat, predstavnik partije;
2. Edvard Kardelj, 64, Slovenec, predstavnik Slovenije;
3. dr. Vladimir Bakarić, 62, Hrvat, predstavnik Hrvatske;
4. Petar Stambolić, 62, Srb, predstavnik Srbije;
5. Cvjetin Mijatović, 61, Srb, predstavnik Bosne-Hercegovine;

Praznik junakov

(Nad. s 1. str.)

ževati čstega lika naših mučencev.

Mi trdno verujemo, da so naši mučenci dobrote nad zlom. Njihova žrtev je tisto zasljenje, ki bo prineslo vstajenje našemu narodu. Zato moramo danes in vsak dan reči: „Hvala vam, junaki in mučeni, za vašo žrtev in vaš zgled!“

Odrski prizor

Tako po slavnostnem govoru se je odprl zastor in pred očmi zbranih rojakov se je pričel razvijati odrski prizor. „Moj dedek čaka name,“ ki jo je izvajala mladina Balantičeve šole iz San Justa, katero vodi gdje Angelica Klanšek. V ozadju odra slika domobranca, pred njo je gorela sveča. Na stolu sedi babica in k njej pritečejo otroci, vnuki, ki se pravkar vračajo s spominske proslave. Pripovedujejo kako je bilo, in najmlajši izrazijo željo, da bi dedku prizgali svečo na njegovem grobu, da bi naj položili rož. A to je nemogoče, saj leži neznanokje v Sloveniji. Veter iz vzhoda bi usagnil svečo in vzhodni mraz bi uničil cvetje. Postavi se vprašanje: zakaj je šla v Slovenijo

6. Lazar Koliševski, 60, Makedonec, predstavnik Makedonije;
7. Vidoje Žarković, 47, Črnogorec, predstavnik Črne Gore;
8. Stevan Doronjski, 55, Srb, predstavnik Vojvodine; in
9. Fadi Hoxha, 64, Albanez, predstavnik Kosova

Povprečna starost kolektivnega vodstva je 62 let. Najstarejši je diktator Tito, 82, najmlajši Vidoje Žarković, 47. Po narodnostih je jugoslovensko-kolektivno predsedstvo sestavljeno tako:

- 3 Srb: Stambolić, Doronjski in Mijatović;
- 2 Hrvata: Tito in Bakarić;
- 1 Slovenec: Kardelj;
- 1 Makedonec: Koliševski;
- 1 Črnogorec: Žarković;
- 1 Albanez: Hoxha,

Črnogorci so se vedno smatrali za „najboljše Srbe“, dasi vztrajno ohranjujo svojo narodno individualnost. Vendar bodo v kolektivnem predsedstvu sedeli 3 Srb in 1 Črnogorec nasproti 5 ne-Srbom. Način glasovanja v tem kolektivnem predsedstvu ni znani. Po Titov smrti ali po Titovem odhodu v vodstvo partije zaradi onemogočnosti bo njegovo (prvo) mesto v kolektivnem predsedstvu države zasedel novi šef jugoslovenske KP. Opazovalci razvija v jugoslovenski KP omenjajo za to место Kardelja, ker da se Hrvat Bakarić in Srb Stambolić ne sporazumeta, kdo od njiju naj bi stopil na Titov položaj.

Ob novi sestavi jugoslovenskega kolektivnega predsedstva je v državi nastalo več vprašanj: ki jih bo moral partija spet reševati, če jih bo sploh mogla kdaj rešiti. Tretjo najmočnejšo

skupino jugoslovenskega prebivalstva tvorijo muslimani (1.730.000), ki se ne smatrajo ne za Hrvate ne za Srbe, nima pa svojega predstavnika v kolektivnem predsedstvu države. Razlog, ki pa muslimanov ne zadovolji je, da so po novi ustawi v kolektivnem državnem vodstvu zastopane republike in obe pokrajini, ne pa narodnosti. Večina muslimanov živi v Bosni-Hercegovini, naseljeni s Srbi (1.400.000) in Hrvati (780.000).

Srb Mijatović bo predstavljal Bosno-Hercegovino prva štiri leta v novem kolektivnem državnem predsedstvu, za kar so muslimana Džemala Bijedića pustili še za štiri leta kot jugoslovenskega ministrskega predsednika, medtem ko je bil Hrvat Branko Mikulić „novi izvoljen“ za šefu partije v Bosni-Hercegovini. Menijo pa, da se četrti štiri leta, t. j. 1978 v tej republiki ne bodo mogli izogniti rotaciji in bo v kolektivno državno predsedstvo pritegnjen ali musliman ali Hrvat.

V podobnem položaju se nahaja Vojvodina. Srb Doronjski je predstavnik te pokrajine v kolektivnem državnem predsedstvu, medtem ko bodo morali čez štiri leta imenovati na njegovo mesto Madžara. Za Kosovo pa bo verjetno ostal Albanez kot predstavnik, ker je ta pokrajina poseljena z 920.000 Albanezi in samo z 230.000 Srbi.

Problemov svojega predstavninstva nimajo Slovenija Makedonija. Črna gora in Srbija in nazadnje tudi ne Hrvatska, dasi živi v njenih mejah 630 tisoč Srbov.

Kratki osebni podatki članov novega jugoslovenskega državnega vodstva, ki so vsi partinci, so naslednji:

• Kardelj, roj. 27. 1. 1910 v Ljubljani, član partije od 1928, verjetni Titov naslednik v partiji, ker ima tudi močno zaslonbo v vojski.

• Bakarić, roj. 8. 3. 1912 v Veliki Gorici pri Zagrebu, član partije od 1935, nasprotnik ZSSR, zagovornik centralizma.

• Stambolić, roj. 12. 5. 1912 v Brezovici pri Ivanjici v Srbiji član partije od 1935. Srbski partijec št. 2, takoj za odstranjenim Rankovićem. Zagovornik strogega centralizma.

• pri Tuzli v Bosni, član partije od 1935, bivši Titov veleposlanik v Moskvi.

• Koliševski, roj. 12. 12. 1914 v makedonski vasi Sveti Nikole. Nasprotnik Bolgarov, vojno večinoma preživel v bolgarskih ječah.

• Žarković, roj. 10. 6. 1927 v črnogorski vasi Piva, član partije od 1943, politični komisar Titove mornarice.

• Doronjski, roj. 26. 9. 1919 v vojvodinski vasi Krčedin, član partije od 1939, po poklicu živinodravnik.

• Hoxha, roj. 15. 3. 1910 v kosovski vasi Djakovicu, daljni sorodnik albanskega diktatorja Enverja Hoxhe, član partije od 1941, ko je v Albaniji ustanovil Tito sam.

NOVI IZRAELSKI VLADI predseduje Yitzak Rabin, minister za delo v vladu Golde Meir, ki je odstopila, obenem z obrambnim ministrom Dayanom. Nova izraelska laburistična vlada ima samo en glas večine v izraelskem parlamentu, ki šteje 120 poslancev. Novi obrambni minister je Shimon Peres, zunanjji minister pa Yigal Allon.

ske šole je zamenjala intenzivna italijanizacija. Slovenci so se izseljevali. V Clevelandu jih je bilo 15.000. Potlej pride najzanimivejše. Almada našteta slovenske priimek Primorcev in São Paulo. Pravi, da jih je mogoče spoznati po končnem „c“ in našteta priimek: Bozic, Ursic, Batistic, Bostjancic, Valencic. Pri priimku Kadunc doda izgovarjavo: Kadunts.

Govor podrobneje o usodi Trsta po padcu fašizma. Poudari, da Italija v londonskem dogovoru ni prejela suverenitete nad mestom. Ko govorji o zadnji krizi okoli cone B, omeni, da so v Kopru nosili napise: Trst je slovanski! in pravi, da „to preseneča v italijansko-jugoslovenskih odnosih. Čeprav se Slovenci nikoli niso zadovoljili z italijansko oblastjo nad očarljivim mestom, ki izvareva svetlo sintezo civilizacij, ki jih je prejemala in izžarevala po Jadranškem morju, daje ponovno sproženje vprašanja mednarodnim opazovalcem misli več kot ofenzivno protestov republike Slovenije v prid slovenski manjšini, ki je v avstrijski Koroški narodnostno in kulturno zatirana.“

Ko omeni nevarnost ruske baze na jugoslovenski obali za Italijo, sklene:

cialist. Un’ brav’ uomo. Prepir med Italijani in Slovani se je končal.“ Hvaljenje je bilo toliko več vredno, ker je mož volilec demokratične stranke. Na drugi strani je jugoslovenski šofer deloval socializem v nič. Almada sklene: Kdor živi v Kapitalističnem svetu poveličuje komunizem, občani komunističnih dežel pa sanjajo o demokratičnem kapitalizmu.

Posebno vrednost ima članek, ker citira knjigo profesorja londonske univerze A. Moodie iz 1. 1945, po kateri „žive znatne večine neznanok je le v mestih in okolic Gorice, Trsta in Reke, tako da je treba Julijsko Benečijo čisliti za slovensko deželo (pač esloveno).“ In doda: Slovenci bivajo v deželi od 7. ali 8. stoletja. Take izjave tega dnevnika so za Slovene izrednega pomena, saj bero list tudi po poslanosti in v tujini. V mestu in državi São Paulo je velik del, če ne večina ljudi, italijanskega porekla. Župan velemesta ima italijanski priimek.

Nato govori članek o preganjanju Slovencev v fašistični Italiji: Slovenci

bila sprejeta letosnjega februarja, kolektivno vodstvo države šteje devet članov, predstavnikov šestih republik in dveh pokrajin ter šefa jugoslovenske KP. Po ustavi bi moral osem članov kolektivnega predsedstva države biti izvoljenih „s tajum glasovanjem“ na „skupnih zasedanjih republiških parlamentov“, dejansko pa je vseh osem članov izbrala partija sama in jih imenovala za kolektivno predsedstvo. „Tajno glasovanje“ je bilo zato samo formalnost, ker ni poslanca v republiških parlamentih, ki bi si drznil predlagati drugega kandidata.

El pasado domingo 2. de junio, los eslovenos residentes en la Argentina, conmemoramos un nuevo aniversario de nuestra tragedia nacional. El 29 aniversario desde que en junio de 1945 fue masacrado nuestro ejército nacional en manos de los verdugos comunistas. Eran doce mil hombres y jóvenes que con las manos atadas fueron fusilados por la espalda y sus cuerpos arrojados a profundas fosas. Con ello se consumó el mayor genocidio y la más grande tragedia del pueblo esloveno.

Editorial

El aniversario de nuestra tragedia nacional

El pasado domingo 2. de junio, los eslovenos residentes en la Argentina, conmemoramos un nuevo aniversario de nuestra tragedia nacional. El 29 aniversario desde que en junio de 1945 fue masacrado nuestro ejército nacional en manos de los verdugos comunistas. Eran doce mil hombres y jóvenes que con las manos atadas fueron fusilados por la espalda y sus cuerpos arrojados a profundas fosas. Con ello se consumó el mayor genocidio y la más grande tragedia del pueblo esloveno.

El nuevo aniversario, que podemos conmemorar libremente en esta tierra libre, nos compromete, una vez más, a luchar por los ideales, por los cuales nuestros héroes lucharon y murieron. Luchar por los ideales de libertad y justicia, y por la dignidad de todos los hombres y la fraternidad de todos los pueblos.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Pozornost političnih analistov se je pretelki teden obrnila k takojimenovanemu „Argentinskemu modelu“, katerga je v preučevanje vladnih krogov podal sam predsednik general Perón. Prvo napoved v tem smislu je podal tudi sam predsednik v svojem govoru prvega maja, ko je slovenso otvoril novo redno dobo zasedanja obeh kongresnih zbornic. Tedaj je dejal, da bo ljudstvu predložil nov model, po katerem naj bi se v nadaljnje urejalo celotno delovanje argentinskega naroda, njenih članov in njega države. Od tedaj naprej so se ugibanja sukala v raznih krogih. Od navdušene pritrditve, do odsodnosti fašističnih poizkusov, čeprav še ni vedel za tekst omenjenega dokumenta, ki naj bi bil, po Peronovi definiciji, podlaga za soglasje med vsemi Argentinci.

Pretekli petek, 31. maja, pa je glavni tajnik vlade, polkovnik Damasco objavil časnikarstvu, da je dotedeni dokument že v rokah članov zvezne vlade, da ga preučijo, in da bo tekst dokumenta v dvajsetih dneh objavljen javnosti. Polkovnik Damasco je tudi izjavil, da je to dokument, „s katerim se išče popolno soglasje v državi, za razvoj vseh dejavnosti naroda v ozračju miru, prijaznosti in harmonije.“

Ta teden pa je bil porazen za prevratne skupine. Po odkritju gverilskih taborišč v Tucumanu, je v ponedeljek zvezna polica odkrila podtalno orožarno in zaplenila doslej največje količine orožja in municije. Med orožjem so bile tudi najmoderne brzostrelke, kot jih nima niti vojska sama. Zaplenjena je bila tudi večja količina protitankovskega orožja in ekplozivov.

Komunisti povzročili kardinalovo smrt

V Čikagu izhajajoči češki tehnik duhovnika Jožeta Novotnyja, poslan 24. preteklega aprila z Dunaja v Avstriji generalnemu tajniku Združenih narodov dr. Kurtu Waldheimu, iz katerega izvemo, kaj je povzročilo smrt pokojnemu kardinalu Trochti. Tu ga navajam v izvlečku:

„Čutim za svojo duhovniško dolžnost, da Vam lot najvišjemu predstavniku človeške družbe, katere glavni namen je braniti človečanske pravice, sporočim okljnosti, ki so povzročile naglo smrt Njegove Eminence štefanu kardinalu Trochta, škofu v Litoměřicah na češkoslovaškem.“

Dan pred njegovo smrto, to je v petek, 5. aprila, ob 11.30 predp. je prišel v škofski urad v Litoměřicah krajinski tajnik za verske zadeve. Te tajnike imenuje komunistična vlada, naj bi nadzorovali delovanje Cerkve in jo kar mož ovirali. Mož — piše se Dlabal — je prišel precej vinjen, kar je njegovo govorjenje in vedenje takoj izdal. Zahvaljeval je razgovor s kardinalom. Ta „razgovor“ pa je trajal celih šest ur, to je do pol šestih zvečer. Ves ta čas

„Tito bo 25. 5. spolnil 82 let. Kakor se zgodi v vseh totalitarističnih režimih, se bo nasledstvo starega vodja izvršilo v hudi krizi. Morda je problem, ustvarjen okoli cone A in B, le odsev notranjega boja za oblast.“

Drugi članek ima naslov: „Jugoslovenska prihodnost je neznanica.“ V njem spet govori o krizi okrog cone B, o načrtu „Polarka“ in o razmerju tržaške krize do Polarke.

Nekateri odstavki: Italija je obralila mesto Trst, katero Slovenci čislajo za svoje, in hrakri bi se po mnenju Jugoslovanov hotelu polasti tudi dela Istre od Kopra do Novigrada... Beograd hoče od Italije formalno potrdilo pravne aneksije cone B. Ali to pomeni, da bi Beograd privolil, da bi si Italija dokončno pravno prisvojila Trst in okolico, ki ju dejansko že ima v oblasti?“

Natančno poroča o načrtu Polarka. Omneni, da bi ruske čete prišle do avstrijske Koroške, ki meji na jugoslovensko republiko Slovenijo, in bi streli vsak poskus odporja avstrijskega prebivalstva. Avstrijski tisk je terjal glavno vojnega ministra.

Po avtorju članka bi načrt Polarka opravičeval jugoslovanski nastop glede

je pijani tajnik kardinala obkladal s ševelno mučil. Ko je odšel, je kardinal, ves izčrpán, takoj legel, prebil noč in zjutraj ga je zadel možganska kap, na posledicah katere je v soboto okrog poldneva izdihnil. Ne morem se ubraniti misli, da se češkoslovaš

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Natančno 79 slovenskih slikarjev in kiparjev je pripravilo likovno razstavo v Beogradu, 8. maja pa so jo prenosili v Novi Sad. Likovniki so razstavili 260 olj, plastik in grafik. Tako Beograjdani kot novoščani so v velikem številu obiskali razstavo.

PORTOROŽ — Konec aprila se je v portoroškem Avditoriju predstavil najmlajši ansambel — Slovenski komorni orkester, ki je pod vodstvom ustanovnega dirigenta Antona Nanuta zaigral dela Bacha, Telemanna, Haydna in Tartini. Orkester šteje 17 članov, po večini so to mladi instrumentalisti, med katerimi sta že znani, solista Miloš Mlejnik — violončelo in Irena Grafenauer (flauta). Kritik v Delu je pohvalil dirigentovo poznanje komorne glasbe, predvajana dela pa so številne gledalce izredno zadovoljila.

JUBBLJANA — V Moderni galeriji so razstavili svoja dela trije slikarji — Jože Ciuha, Ive Subič in Janez Vidic — katere druži le generacijska pripadnost, ne pa kakšni slični pogledi na umetnost.

CELJE — Mešani zbor celjske gimnazije je v začetku maja gostoval na mednarodnem pevskem festivalu v Necrepelu v Belgiji. Nastopilo je na tem mednarodnem tekmovalju 90 zborov iz vseh dežela Evrope. Celjski pevci, ki jih vodi prof. Ciril Vertačnik, so na tem tekmovalju nastopili v skupini akademskih pevskih zborov in so zasigli prvo mesto.

JUBBLJANA — Ljubljanska Ope ra je pripravila 5. maja pod taktilko dirigenta Lovrenca Arniča komično opero francoskega skladatelja Aubera „Fra Diavolo“. Kritika pa opera ni zadovoljila, nekatere vloge po njegovem niso bile primerno razdeljene; v glavni vlogi je nastopil mladi tenorist Jurij Reja, o katerem pravi, da klub vsemu prizadevanju vloga ni ležala. Edina dva, ki sta kritika zadovoljila, sta bila Fra Diavolova razvojnačka variša Giacomo in Bepo, ki sta ju kreirala in pela Ladko Korošec in Kar el Jerič.

CELJE — Moški komorni zbor, ki šteje 32 članov, je z dvema koncertoma 16. in 18. aprila praznoval 25 let dela. Od skromnih začetkov do lepih uspehov — zbor je nastopil na raznih mednarodnih tekmovaljih v Arezzu, Montrealu, Llangellenu, Gorici in Ljubljani — ga je vodil dirigent Egon Kunej. S tema koncertoma pa se je dirigent Kunej poslovil od aktivnega dela v zboru.

JUBBLJANA — V slovenskih bolnišnicah je nastal preplah. Vedno bolj primanjkuje strežnega osebja, predvsem medicinskih sester. Šola za medi-

cinske sestre sicer redno deluje, toda vedno bolj diplomirane sestre mikajo izvenbolniški poklici — najraje se zaposlijo v otroških vrtcih. Zakaj? Za strežbo bolnikov je pač treba veliko idealizma, v otroških vrtcih pa je delo lažje. Pa niso problem samo sestre. Manjka tudi zdravnikov. In kar je mora da še huje: v bolnišnicah manjka postelj. Menda je več bolnikov v bolnišnicah kot postelj. Ker manjka sester, slovenskih medicinskih sester, jih pač „uvajajo“. Trenutno je zaposlenih 150 sester iz Hrvatske, Srbije, Črne Gore in Makedonije. Ob tem pa pride velikrat do problemov med bolnik in strežnim osebjem.

MURSKA SOBOTA — V Pomurju so se kmetje oddahlili v začetku maja — deževati je začelo. Po precej suhi zimi in še bolj sušnih mesecih marca in aprila, je le dež namočil polja. Zimski posevki in travniki so se vidno popravili. Toda precej prepozna pa je bila ta vremenska spremembra za dodatno gnjenje zimskih posevkov in to se bo najbrž občutno poznalo ob letosni žetvi, tako vsaj pravijo strokovnjaki. Pa ni manjkalo dežja samo v Pomurju, ampak je bilo podobno vreme v vsej Sloveniji.

Umrl to od 9. do 15. maja 1974:

JUBBLJANA: Angela Kunavar r. Tič up.; Polde Polajnar; Silva Kos r. Fink; Ana Golob r. Cerne; Jakob Tovornik, pravnik; Manca Šemec uč.; Alenka Francetič; Stanko Pervanje (63); Marija Hafner r. Comino; Karel Kušar, biv. dir. Slovenijalesa; Stana Hlebec r. Kolb (84); Ivanka Plahutnik r. Urh (63); Maksim Sedej, akad. slikar (65); Marija Očko r. Mozetič (80); Antonij Bah; Fratjo Škočir dir. v p.; Marija Šešek (80); Vinko Sadar up.; Franc Nastran, žel. up.

RAZNI KRAJI: Alojz Albič, Šmartno v Tuhišu; Anton Koželj, Krka; Štefan Škaper up., Tržič; Jakob Kogovsek (78), Podbrezje; Angela Rajčić vd. Žemljak, Bleib; Katica Žižek, Radenci; Alenka Zagravec r. Veber, Celje; Antonija Gašparič (83) up., Celje; Angelka Kopča r. Perdan, Šenčur; Bogomila Deržič r. Caharija, Dobova; Alojz Jožef prav. Židar, Logatec; Marijan Brejč, Maškovec pri Krškem; Slavko Frigelj, tajnik občine Trbovlje; Marjan Tratnik r. Štrbica, Rakka; Karel Kužnik, Dobrnič; Janez Koželj up., Gornje Gameljne; Angela Velkavrh (87) up., tob. tov., Črnuč; Matevž Čarman (80), Polje; Miro Vidmar, ekonom. tehnik, Kamnik; Andrej Repinc, farmacevtski tehnik, Ločna; Franc Peterlin, Jesenice; Jurij Videtič, kor. bor., Celje; Vid Lavrh, Žubina; Joža Lukačevič r. Ranžinger, uč.; Vrhnik; Danilo Kukovič, pravni ref. Založbe Obzorja, Maribor; Jože Hrovatin (Majorjev ata) Dol pri Borovnici, Stane Dolinar, kurjača, Škofja Loka; Amalija Ilc r. Modic, Cerknica; Tone Robas (69), dir. v p. Petrovče; Marija Vovk, Grosuplje; Amalija Uršič (80), up. uč.; Nežka Lurič up., Ivanj; Ana Puš r. Adamlje, Šentvid pri Stični; Matija Mule (Korenov ata); Žerovnica pri Grahovem, Kristina Bolta up., D. M. v Polju; Ivan Lamovšek, delavec, Litija; Jože Šajovic up., ruadar Zagorje. Mirk Mihelič pos. Vavpča vas pri Semiču.

TEŽAK ODGOVOR NA ŠTIRI VPRAŠANJA

NEVARNOST SEVERNOAMERIŠKE ISOLACIJE

Po Kissingerjevem uspehu na Bliznjem Vzhodu, ko je po dobrem mesecu pogajanj med Sirijo in Izraelom, v katerih je on sam igral vlogo odločilnega posredovalca, prišlo do premirja in izmenjave ranjenih vojnih ujetnikov med nasprotnikoma, so si v Washingtonskem zunanjem ministrstvu zastavili štiri vprašanja, na katera trenutno ne vedo odgovora, ki pa jih bodo morale ZDA in ostali svet na en ali drug način rešiti, če se naj človeštvo izogne težkim prevratom in posledicam.

V Washingtonu predvidevalo, da se bodo morala v naslednjih treh letih rešiti naslednja štiri vprašanja:

1. Ali bo prišlo ali ne do vojnega spopada med ZSSR in Kitajsko?

2. Ali bo tekma v strateškem orožju, predvsem v medcelinskih raketah ušla iz kontrole ali ne?

3. Ali bo prišlo do končnega miru na Bliznjem vzhodu ali pa spet do nove vojne, ki bo končno pokopal Israel?

4. Ali se bo Zahodna Evropa premaknila v smeri politične unije in trdne povezave z ZDA ali pa se bo vrnila v razkrajoča nacionalizme in potisnišča ZDA v izolacionizem.

Nihče ne more prerokovati, kako se bodo ti problemi razvijali v bližnji bočnosti, toda dejstva svetovnih razmer govorijo že danes dovolj jasno.

Nevarnost vojne med ZSSR in Ki-

tajsko ni pravljica. Nevarnost je prav sedaj večja, kakor pa bo čez tri leta. Takrat bo Kitajska že imela dovolj atomskih rezerve, da se je ZSSR ne bo držnil napasti, ne da bi moralna računati na atomski protinapad. Takrat bo tudi politična oblast na Kitajskem verjetno že prešla s stare revolucionarnimi ekipami okoli Maočetunga in čuvalnja na mlajšo vojaško in civilno politično generacijo, ki jo na ZSSR ne veže nič več skupnega. Vsekakor bo Kitajska manj ranljiva za sovjetski napad leta 1976 kakor je danes.

Podoben razvoj se nakazuje v oboroževalni tekmi z atomskimi medcelinskimi rakетami. Če se ne bodo sporazumele omejitve ali celo ustaviti producijo atomskih raket, potem jih bodo velesile leta 1977 imelo že toliko, da jim jih bo treba same še totalno uničiti ali pa jih dejansko uporabiti. Kdo se bo odločil prvi storiti eno ali drugo?

Klub trenutnemu premirju na vseh bojiščih na Bliznjem vzhodu končnega miru med Arabci in Izraelom še ni, odn. miru nikdar ni bilo od nastanka izraelske države po drugi svetovni vojni. Sedanja razklanost med Arabci je deloma omogočila Kissingerju, da je ustavil sovražnost tudi med Sirijo in Izraelom. V prihodnjih letih mora priti do dejanskega miru na tem področju,

V današnjih svetovnih okolišinah in to bo veljalo, kakor kaže, vse do konca dvajsetega stoletja, bi bila severnoameriška izolacija, iz katerega kolik razloga, največja nevernost za svobodni del sveta. V Moskvi in v Pekingu si jo iskreno želijo.

SLOVENCIV ARGENTINI

Osebne novice

Krst. V Slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila krščena 29. maja Ana Pavla Agra, hči Antona in ge. Elizabete Marte roj. Volovšek. Za botra sta bila Juan Carlos Agra in Ana Marija Volovšek. Krstil pa je msgr. Anton Orehar. Srečnim staršem naše čestitev.

Slavko Tršinar umrl. V Chapadmalu blizu Mar del Plate je v petek, 31. maja, umrl rojak Slavko Tršinar. Pogreb je bil v soboto, 1. t. m. Naj počiva v miru.

ZVEZA MATER IN ŽENA

Naše družine in Cerkev

Po tem naslovom je v četrtek, 30. maja v Slovenski hiši predaval g. Josko Košiček na sestanku Zveze mater in žena, ki si je za letošnjo sezono zastavila nalogu, da pri sestankih, ki so vezani del njihovega dela v organizaciji, ki jih druži, obravnavajo vprašanje slovenskih družin, ki žive izven območja svojega naroda in v mnogih neverninskih ter stalnih skrbih za svoj narodni in verski obstoj.

Predavatelj je najprej v kratkih po tezah navajal dokaze o krščanskem značaju družine, ki ima v zakonu zakramentalen položaj in ki iz njega izvira velike dolžnosti za vse člane družine glede verske in moralne vzgoje, ki je niso mogče prepustiti komu drugemu, ne jo nadomestiti s površnimi rešitvami in izgovori, čeprav je to vprašanje danes in tukaj izredno težko, v marsičem skoraj nerešljivo. Nato je predavatelj opisal vlogo župnije in škofije, ki nam naredno posreduje na našo dolžnosti do župnije v Cerkvi. V tretjem delu se je predavatelj dotaknil najbolj perečega vprašanja naših družin: Kako našo mladino pritegniti in ohraniti v zvezi s Cerkvijo, v našem primeru s središčem slovenskega bogoslužja, poudarjajoč, da je zvezka mladine s slovensko liturgijo, s slovenskim petjem, s slovenskimi posebnimi pobožnostmi prevažna opora za ohranitev ne le vernosti ampak tudi narodnosti.

Občudovanja vredna je požrtvovalnost teh zaposlenih varuhinj slovenskih ognjišč, da se kljub vsemu odtrgajo na nekaj ur domu in delu, da se v lepi skupnosti posveti problemom, ki niso najbolj teže.

RAZSTAVA SLOVENSKE PODJETNOSTI

V soboto, 1. junija, se je vršil v Sloginih prostorih sestanke slovenskih podjetnikov, ki pripravljajo to prvo razstavo slovenske podjetnosti v Argentini. Zbrali so se zastopniki raznih področij slovenskega podjetništva v Argentini, ki jim je veliko na tem, da naši skupnosti in tukajšnjim oblastem iz domačnjega, nrikajočih rezultata, govorijo pred 25 leti s petimi dolari v žepu postavila v buenosairško pristanišče. Med prijavljenimi so naši podjetniki: Ivan Ahlin, Vinko Aljančič, Bratje Bajda, Tone Bidovec, Keramika Fingal SRL, Indumetal SRL, Peter Černič, Marino Dekleva, Editorial Baraga SRL, Técnica ELEMEC SA, EME SRL, Fran Slavič, Jožica Škrbec, Jože Štefančič, Marijan Šušteršič, Peter Erhovnic, Albin Frontini, Franc Golob, Izidor Kastrevc, Stanko Marinček, Oblak Hnos. SA, Ivan Omahen, PAPELBRIIL SA, Paulič-Leber, Jože Pugelj, Resortes Šabič, Jože Šenk, STANDMETAL SA, Lovro Tomaževič, Feleks Urrankar, arh. Jure Vombergar, Založba Svobodna Slovenija, Herman Zupan SA, PAPELERA DEL SUD SA, Jože Žerovnik, Jože Kržišnik, Nande Češarek in Rudolf Žitnik. Določeno je bilo, da se bo razstava vršila v Našem domu v San Justu v tednu med 20. in 27. oktobrom tega leta. Formirale so se delovne komisije (upravnna, tehnična, finančna in propagandna).

se pravi, Arabci se morajo notranje prepričati, da je Izrael dejstvo, sicer bo pod novimi pretezami prislo do novih spopadov. Z milijardami petrodollarjev bo Arabcem vedno lažje organizirati nove bojne pohode proti Izraelu, zlasti, ker gre tudi Moskvi ribarjenje v kalmem v prid.

Razkroj v Zahodni Evropi, ki je izgledal lansko leto neustavljen, se je še poglobil z dogodki letošnjega leta. Nova francoska vlada je šele na začetku svoje poti v neznanu bodočnost, nova britanska vlada še ne sedi trdno v sedlu, nova zahodnonemška vlada je še slabotna zaradi resnih notranjih vohunskih in gospodarskih pretresov, v Italiji se damokraciji resno majajo tla pod nogami. Upanje je, da se bo Zahodna Evropa zbudila in uvidela nevarnost nadaljnega razkroja, odn. nujnost politične unije, te pa trdno povezane čez Atlantik z ZDA, ki kljub svoji notranji problematiki okoli Watergata še vedno ostaja najmnožičnejša trdnjava svobodnega sveta v njegovem boju proti našemu vsevrstnemu komunističnemu ideo logiju, ki so vse v svojem bistvu negativne in uperjene oropati človeka svobode.

V današnjih svetovnih okolišinah in to bo veljalo, kakor kaže, vse do konca dvajsetega stoletja, bi bila severnoameriška izolacija, iz katerega kolik razloga, največja nevernost za svobodni del sveta v njegovem boju proti našemu vsevrstnemu komunističnemu ideo logiju, ki so vse v svojem bistvu negativne in uperjene oropati človeka svobode.

Igralci so tako, kar se da pravilno podali njihove vloge, čutiti je bila doživost in spretnost v podajanju kar za-

katerih delu bomo sproti obveščavali naše bralce. Zeleti bi bilo, da se čimprej prijavijo še drugi naši podjetniki, ki se do sedaj še niso, da bo ta razstava res mogočna manifestacija pri zadevanjih za našo gospodarsko osamosvojitev.

San MARTIN

Sanmartinska Liga žena-mati je spet imela svoj redni sestanek. To pot je predaval g. Rebozov o ljubezni. Snov je tako obširna, da je ni mogoče v kratki urici zaključiti.

Po končanem govoru se je razvila dolga debata.

Gospodu Rebozovu se zahvaljujemo za zanimivo predavanje.

Prihodnji sestanek bo 19. junija, ki bo posvečen vsem padlim domobranecem.

Na sestanku so vabljeni vse sanmartinske žene in možje, pa tudi dekle in fantje.

Slovenci po svetu

BRAZILIJA — São Paulo

Ob doslej največji udeležbi (135 oseb) so Slovenci v São Paulo obhajili materinski dan. Po maši so se zbrali v pravkar docelno prenovljeni župniški dvor. Vse je bilo novo, granitna tla in stene, stebri in zavesi.

V obih jezikih je pozdravil navzoče inž. Herbert Slišnik in s slovensko debljamico Peter Lašovi, s portugalsko pa Lenka Rusjan, ki je prejela izreden aplavz za umetniško izvajanje. Za njo je nastopila z recitacijo Jožica Mestnika. Jožko Matevž je recitiral Ceglarjev pesem Materina beseda.

V drugem delu so prišli na vrsto otroci, od katerih so mnogi nastopili prvič. Deklice so spravile vse do voljo s pranjem in petjem pesmi Peričice. Trije Martelančevi otroci so zapisali župnije in šopek, ki so zapisali v mestu Santos, kjer stanujejo. Dečki so s puščami in z bobnom korakali. Turbični otroci so lepo deklamirali v plešali. Nato so v Triglavskem pogorju nastopili skrati in vile in se počajenim prizorom zahvalili slovenski materi v narodni noši, nakar se je tudi ona zahvalila otrokom za trud in lepo priziranje.

Po živahem delu so prišli na vrsto otroci, ki so se učili v mestu Santos, kjer stanujejo. Dečki so s puščami in z bobnom korakali. Turbični otroci so lepo deklamirali v plešali. Nato so v Triglavskem pogorju nastopili skrati in vile in se počajenim prizorom

Mednarodni teden

MED GRČIJO IN TURČIJO se je spet povečala napetost, ko je turško ladjevje začelo „tipati“ po Egejskem morju za petrolejskimi ležišči, ki so jih tako grški kakor turški strokovnjaki odkrili na omenjenem področju. Nekateri grški egejski otoki so od turške obale oddaljeni samo dober kilometer ter si Grčija lasti tudi bližnje morje okoli teh otokov odn. njihovo podmorsko pobočje.

VODJA ameriškega zunanjopolitičnega odbora v semetu senator Fullbright je na volitvah v državi Arkansas izgubil, ko ga je porazil njegov tekmeč 46-letni arkanski guverner Dale Bumpers. V svojih 30 letih v ameriškem kongresu jih je Fullbright odsedel 15 kot šef senatnega zunanjopolitičnega odbora, ter je tako imel velik vpliv na ameriško zunanjopolitiko. Fullbright je bil zagovornik ameriškega odprtja na Vzhod, proti ZSSR in Kitajski ter eden najmočnejših zagovornikov ameriškega umika iz Vietnamma. Vsa njegova zunanjopolitika je bila usmerjena v popuščanje pred Sovjeti in Kitajci. Znak, da je Fullbright delal škodo svobodnemu svetu, in kobil Meskvi je bilo poročilo sovjetske agencije Tass, ki je ogorčeno zvrnila žirivo za Fullbrightove poraz na „ameriški vojaško-industrijski kompleks“ in na „svplivne sioniste“ v ZDA. Tass je Fullbrighta označila za „enega redkih ameriških senatorjev, ki se je boril za ameriške interese“ ter je bil „neodvisen strokovnjak ameriške zunanje politike“ Bumpers, ki zagovarja odklon od ZSSR

OB 25-LETNICI SLOGE

Razvoj slovenskega zadružništva po drugi svetovni vojni

Dogodki okoli leta 1918 so močno vplivali tudi na razvoj slovenskega zadružništva. Ti dogodki so bili: razpad avstro-ogrskih monarhij, demobilizacija avstrijske vojske, ustanovitev nove države — kraljevine Slovencev, Hrvatov in Srbov, smrt velikega zadružnega ideologa in organizatorja dr. J. E. Kraka, arhitektov, Primorskog, Italijanskog, plebiscita itd. Vse to je zadalo prej cetočemu slovenskemu zadružništvu težke udarce. Vendar se je v novi državi zadružništvo kmalu opomoglo. Na Primorskem je do fašističnega režima še nekako životalo, nato pa jih je ta režim uničil in nadomestil s svojimi gospodarskimi organizacijami. Na Koroskem je ostalo nekaj slovenskih zadrag do priključitve Avstrije Hitlerjevi Nemčiji. Nacizem je to zadruge uničil. Po Hitlerjevem porazu in ponovni upovstavitvi avstrijske republike, pa so znova zaživeli.

V Sloveniji, ki je pripadla državi SHS, pa je bil položaj naslednji: Zadružna misel je bila še vedno močna. Generacija, ki jo je vzgojil dr. J. E. Krka, se je z bojnimi polj vrnila domov in znova zagrabila za delo na vseh področjih — tudi na zadružnem. Število zadrag je začelo naraščati in njihovo poslovanje se je zadovoljivo razvijalo vse do velike gospodarske krize, ki se je začela leta 1932. Ta kriza je zajela tudi zadružništvo, ki je vse do leta 1937 le polagoma napredovalo ali tu in tam celo nazadovalo. Po letu 1937 pa se pokažejo znaki izboljšanja, kar pa je znova zavrla ali skoraj uničila druga svetovna vojna in tuja okupacija. Kar pa je še ostalo svobodnega zadružništva, ga je uničil komunistični režim z ustanovitvijo državnih zadrag.

Kratek pregled razvoja zadružništva po koncu prve svetovne vojne po kaže tole: Velika večira zadrag, ki med vojno niso delovali, je obnovila svoje delo. Na novo pa se je ustanovilo

in Kitajske, bo zasedel Fullbrightovo mesto v senatu januarja 1975.

V NOVI FRANCOSKI VLADI konservativca Giscarda je bil postavljen za zunanjega ministra 59-letni bivši francoski veleposlanik v Zahodni Nemčiji Jean Souvagnargues, obrambni minister Jacques Soufflet, notranji minister pa Michel Poniatowski. Giscard napoveduje Franciji dobro vedno večje svobode in blagostanja, če mu pri izvedbi programa ne bodo nagajali komunisti in njihovi sopotniški socialisti.

SPOPADI med Sirijo in Izraelom, do katerih je sporadično prihajalo med obema državama še 81 dni po formalnem premirju, ki ga je Izrael podpisal z Egiptom, so se po posredovanju severnoameriškega zun. ministra Kissingerja končali minuli petek ter so za nadaljnje zavarovanje premirja sklenili med obema nasprotnikoma potegniti varnostno cono, dokler ne bo podpisana prava mirovna pogodba. Izrael je vrnil 408 sirijskih, iraških in maroških vojnih ujetnikov, Sirija pa 68 izraelskih vojnih ujetnikov. Egiptanski diktator Sadat je Kissingerjev uspeh označil za „čudež“, palestinski teroristi, ki delujejo iz Libanona, pa so objavili, da s svojim „bojem“ proti Izraelu ne bodo prenehali.

BANGLADEŠ, ki je postal samostojna država decembra 1971, bo na letošnjem jesenškem zasedanju Glavne skupščine ZN sprejeta kot 136. članica te organizacije.

Na zadnji tekmi smučarskih skakalcev v Bischofshofnu 29. aprila je spet zmagal švicar Steiner, na drugo mesto se je uvrstil Ekstein (NDR), tretji je bil spet švicar Schmidt. Dobro se je uvrstil koroski skakalec Milonig (10. mesto), najboljši Slovenec pa je bil mladinec Zupan z 19. mestom, 23. je bil Danilo Poudgar, 24. Mlakar, 26. Dolhar. Na tekmovanju je nastopilo zadnjikrat v sezoni 1973-74 35 skakalcev iz Švice. Avstrije, Francije Poljske in obeh Nemčij in sicer na 80-metrskih skakalnici.

Smememho, v razvoju zadružništva leta 1937. Še večjo spremembu pa je povzročila uredna likvidacija kmečkih določkov, katere je prevzela Privilegirana agrarna banka. S to uredbo so bile zelo prizadete kreditne zadruge in se niso mogle nikoli več povzpeti na prejšnjo višino. Nov udarec so te zadruge doživele tudi z denarno krizo v letu 1938. Ko se je po tej krizi stanje zboljšalo, pa je izbruhnila druga svetovna vojna z vsemi znanimi posledicami.

Del slovenskega naroda, ki ni hotel kloniti pred komunisti, je odšel v tujino. Ta del ni mogel nesti s seboj svojih materialnih dobrin, ponesel pa je s seboj svojo duhovno dediščino, ki je vsebovala tudi zadružno misel. Ta zadružna misel je rodila v zdolstvu svobodne slovenske zadruge. In ena izmed teh — Slovenska hranilnica — SLOGA v Argentini — proslavlja v letošnjem letu svojo 25-letnico. Kakor so svobodne slovenske zadruge pred 100 leti reševala slovenskega kmeta in mu pomagale k gospodarski osamosvojitvi, tako pomagajo danes slovenskim emigrantom k podobni osamosvojitvi.

R. Smersu

Za dobro voljo

Sin vpraša očeta: „Zakaj se vedno govorja o bogini smagi, nikoli pa o bogu zmage?“ Odgovor: „Ko boš oženjen, boš to že razumel.“

Ko se je v gorah pripravljalo na nevihto, je turist vprašal drugega turista: „Ali se bojite nevihte v gorah?“ Odgovor: „Ne, bojim se je samo doma.“

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra MunicipalidadAVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozarjam, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalnu, vedno na razpolago najfinje pohištvo

SLOVENSKE SMUČARSKE TEKME

V izvedbi SPD Bariloče bodo v soboto, 20., in nedeljo, 21. julija t. l. v Bariločah smučarske tekme v naslednjih panogah:

tek — skoki — slalom.

Tekmovalci bodo razdeljeni v dve skupini:

I — mladina od 12. do 15. leta

II — odrasli od 15. leta naprej.

Tekmovalec skupine II, ki bo dosegel v vseh treh disciplinah največ točk (na osnovi tabele FIS-a), bo SLOVENSKI SMUČARSKI PRVAK V ARGENTINI.

Prijave sprejemajo do 9. julija SLOGA, Bmé. Mitre 97, Ramos Mejía in pa SPD Bariloče, Casilla de Correo 251, San Carlos de Bariloche. Tudi na belem snegu velja, da

V SLOGI JE MOČ!

OBVESTILA

PETEK, 7. junija 1974:

V Slovenski vasi ob 20 igra „Krešmarica“.

SOBOTA, 8. junija 1974:

V Slovenski hiši ob 20 igra „Krešmarica“.

NEDELJA, 9. junija 1974:

V Carapachayu dopoldne sv. maša in kosilo, popoldne pa občni zbor Slovenskega doma.

V Slovenskem domu v San Martinu družabna prireditev (koline).

V Slovenski hiši mladinska sv. maša ob 9.30 nato zvezni sestanek za fante in dekleta. Predava Zorko Simčič.

SOBOTA, 15. junija 1974:

V Slovenski hiši ob 20 kulturni večer SKA. V srečanju z našimi ustvarjalci: „Tine Debeljak — prevajalec“.

Po športnem svetu

Na zadnji tekmi smučarskih skakalcev v Bischofshofnu 29. aprila je spet zmagal švicar Steiner, na drugo mesto se je uvrstil Ekstein (NDR), tretji je bil spet švicar Schmidt. Dobro se je uvrstil koroski skakalec Milonig (10. mesto), najboljši Slovenec pa je bil mladinec Zupan z 19. mestom, 23. je bil Danilo Poudgar, 24. Mlakar, 26. Dolhar. Na tekmovanju je nastopilo zadnjikrat v sezoni 1973-74 35 skakalcev iz Švice. Avstrije, Francije Poljske in obeh Nemčij in sicer na 80-metrskih skakalnici.

Od tsepovsod

Ostanki najstarejšega človeka v Evropi Zagrebški znanstvenik prof. dr. Mirko Malec je v jami Šandalja pri Pulu našel kosti živali, ki so živili na podlagi teh tudi primitivno obdelan potočni produžek (okrogel kamen iz potoka), imenovan v znanstvenem svetu chopper (tolkalo). Iz tega sledi, da je v tej jami pred milijon leti živel praočovek, ki je obdeloval in uporabljal preprosto orodje. To dejstvo sta nato podprli še najdba z običajev, ki so živili v tistem času. Tokrat bo med nami Tine Debeljak — prevajalec.

Med proti gripi

Strokovnjaki so ugotovili, da je med uspešno zdravilo proti navadni influenzai in celo proti azijski gripi. Pri prebijalcih, ki redno uživajo med kot hrano ali kolido, so opazili, da je bilo med njimi širjenje virusov azijske gripe mnogo manjše kot drugod; posledice bolezni so bile močno omiljene: okrevanje je bilo hitrejše in delovna sposobnost delavcev je bila manj prizadeta — izostenek od dela je bil za 50% manj izostenek od dela, ki je bil za 50% manj izostenek od dela, ki ne uživajo medu.

Bononi — shujševalno sredstvo! Se čudno sliši, vendar je bolnišnica zdravnik dr. Charles McClure napovedal boj vsem proizvodom kemične industrije, ki naj bi zmanjševali appetit, s tezo, da so sladkarje za debelulje boljše kot shujševalne tablete. Seveda, pravi McClure, da se ne sme s sladkarjami pretiravati, ampak jih jemati kot tablete pred jedjo. Dejal je, da je znotrno mišljeno, da sladkarje redje: glukoz je po njegovem faktor, ki urejuje normalno sliko sladkorja v krvi in da se v možganskem centru avtomatično izklopi občutek lakote, čim je kri dovolj preskrbljena s sladkjem. Njegov recept pa je: Pred jedjo poje bonbon, po možnosti obogaten z vitaminami, potem pa skodelico vroževe kave ali čaja. Ko boste čez petnajst minut sedli za še tako bogato obloženo mizo, prav gotovo ne boste jedli vsega, kar vam bodo ponudili. McClure dodaja, da preparati za zmanjšanje apetita škodujejo vegetativnemu in živčnemu sistemu človeškega organizma.

SOBOTA, 15. junija 1974:

SKAD pričenja jezikovna tečaja v Slovenski hiši, Angleščina ob 14. uri, Nemčina ob 16. uri.

NEDELJA, 16. junija 1974:

V Don Boscovem zavodu v Ramos Mejía telovska procesija.

V Slomškovem domu po telovski procesiji na razpolago domače kosilo.

SRDE, 19. junija 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18.30 sestanek Lige Žena-Mati s spominsko svečanostjo za padle domobrance. Govoril bo Adolf Škrjanec.

SOBOTA, 22. junija 1974:

V Slovenskem domu ob 19. uri spominska proslava: sv. maša, spominska beseda, simbolični nastopi, petje, godba in molitev za mučence pri slovenskem znamenu.

NEDELJA, 23. junija 1974:

V Slovenski hiši ob 16. Alojzijeva proslava slovenskih šol s sv. mašo in igrico v pripravi slov. sole iz Carapachaya.

ČETRTEK, 27. junija 1974:

V Slovenski hiši ob 17. 30 sestanek Zvezbe slovenskih mater in žena. Predaval bo Lojze Debevec. Vabljeni tudi možje in fantje.

NEDELJA, 30. junija 1974:

V Slomškovem domu družinska nedelja. Ob 9 sv. maša, zanimivo predavanje, debata in kosilo.

2. kulturni večer Slovenske kulturne akcije, v jubilejnem letu, bo v soboto, 15. junija 1974, ob 20 v gornji dvorani Slovenske hiše. Bo prvi v vrsti večerov z naslovom Srečanje z našimi ustvarjalci, kjer bomo predstavili skozi vso sezonu najvidnejše ustvarjalce v Slovenski kulturni akciji. Tokrat bo med nami Tine Debeljak — prevajalec.

Jedilnica, odločitev iz njegovih predvodov pa bodo brali Pavle Bilec, Natasa Smersjeva in Lojze Rezelj. Članini gledališkega odseka. Večer je hkrati posvečen spomini Franca Balantija na vigrilju Pravnika Junakov.

Pevski zbor Slovenske mladenke sestava, da bo rifa, ki jo je zbor organiziral, izbranega, ob državni loteriji v petek, 14. junija.

REŠITEV TRETJE NAGRADNE KRIŽanke

VODORAVNO:

- 1) Predrt. 6) Talmud. 11) Reva.
- 12) Rdi. 14) Pare. 15) Oda. 16) Puran.
- 18) Kes. 19) Si. 20) Pomore. 22) Nn.
- 23) Marogasto. 25) Asado. 27) Tepec.
- 29) Kozaki. 31) Piemo. 32) Dar. 33) Zro. 35) Era. 36) Moč. 37) Obira. 39) Aid. 41) Um. 42) Ekologa. 44) Le.
- 45) Faktor. 46) Daktil.

NAVPIČNO:

- 1) Prostak. 2) Redi. 3) Eva 4) Da.
- 5) Trumo. 6) Tiara. 7) LP. 8) Mak.
- 9) Uren. 10) Desnico. 13) Droga. 16) Porok.
- 17) Nesti. 20) Padar. 21) Steje. 23) Mazač. 24) Opera. 26) Sodoma.
- 28)